

การบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม MANAGEMENT EDUCATION IN COMMUNITIES ACROSS CULTURES

สงวน อินทร์รักษ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบสภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยของการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม 3) เพื่อทราบแนวทางการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม วิธีการศึกษาใช้การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การจัดสนทนากลุ่มย่อย เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนจำนวน 1 คน ประธานหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 258 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและสนทนากลุ่มย่อย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านนักเรียน ด้านการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียน ด้านการปฏิบัติงานของครู ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านโรงเรียน ตามลำดับ 2) ปัจจัยของการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของครู ปัจจัยด้านการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และปัจจัยด้านนักเรียน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ได้แก่ 1) การบริหารโรงเรียนกับการปฏิบัติงานของครู 2) การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับการปฏิบัติงานของครู และ 3) การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม มีแนวทางในการบริหารการศึกษา มีดังนี้ 1) ควรมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2) ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ ได้ร่วมกิจกรรมตามสภาพขนบธรรมเนียม ประเพณีของตนเอง 3) ควรจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เป็นสังคมที่มีความเสมอภาค ความยุติธรรม การยอมรับซึ่งกันและกัน 4) ควรสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน ครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง ร่วมกัน 5) จัดรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา 6) ควรจัดให้มีกิจกรรมรักบ้านเกิด โดยเน้นประเพณี และวัฒนธรรมของตนเอง 7) โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการทางลูกเสือ เพื่อสร้างความมีระเบียบวินัย การรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 8) รัฐต้องจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และความต้องการที่แท้จริง 9) รัฐต้องมีนโยบายการจัดการศึกษาข้าม วัฒนธรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ ที่สอดคล้องกับสภาพทางสังคมของประชาคมอาเซียน

¹อาจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the educational management in cross culture community, 2) to analyze the factors relating to cross culture community and, 3) to study the guidelines for cross culture community. The methodology were the qualitative research by using questionnaire for collecting data on the levels of schools practices based on the school - based management, and the qualitative by semi-interview and focus group discussion. The sample of this study was 86 schools from Samutsakorn Primary educational service area offices were the director, the acting academic teacher, the chairman of school board, the respondents from each school with the total of 258 respondents. The instruments were the questionnaire and interview form. The statistic for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and pearson's product - moment correlation coefficient, and content analysis.

The finding of this research were as follows 1) The educational management in cross culture community as a whole and each dimension were at a high levels, when ordering from the highest to the lowest arithmetics mean were; the students, parents participation, teacher performance, community participation and the schools, respectively. 2) The factors relating to the cross culture community were positive and high correlation of each dimension such as (1) the school and the teacher performance, (2) parents participation and teacher performance and (3) parents participation and school board. These factors showed the high statistical significant at .01 level. (3) The guidelines in the educational management in cross culture community were as follows : 1) there should operate on local curriculum relating to the school context, 2) there should manage the school activities for the individual students who differ in race, religious, nation for participation in their own culture, 3) there should provide the school climate for the students with equality, equity and acceptable, 4) there should organize the community relations among teachers, students, and parents, 5) there should management by participation with the school board, 6) there should organize the student activities relating to their cultures, 7) the school should provide the boy scout model for practicing in student discipline, loyalty on nation, religious, and monarchy, 8) the government should allocate the budget and equipments sufficiently and 9) the government should have the policy for educational management in cross culture community to the other different race, religious, and nation in Asian community.

บทนำ

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งได้รับการคาดหวังจากสังคมว่าการศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และมีส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมกันในสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศแต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนที่มีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมากหลากหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรม มาอาศัยอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดเป็นชุมชนข้ามวัฒนธรรม การปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกัน ทักษะเดียวกันและทำงานในสายงานเดียวกัน จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกใน

ยุคปัจจุบัน และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน มีจุดมุ่งหมายสำคัญร่วมกันในการยกระดับการแข่งขันของภูมิภาค การร่วมแบ่งปันทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างกันนำไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (single market) เพื่อรองรับการปรับตัว การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานเสรี โดยเฉพาะการพัฒนามาตรฐานทางการศึกษาร่วมกันของสถาบันการศึกษาในภูมิภาคและการรับรองระบบเทียบหน่วยกิต ระหว่างกัน จะนำไปสู่การขยายโอกาสทางการศึกษาของบุคลากรในภูมิภาคมากยิ่งขึ้นด้วย ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนากำลังคนให้เป็นมาตรฐานเทียบกับอาเซียนหรือนานาชาติได้ ประเทศไทยปัจจุบันประกอบด้วยพลเมืองที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิตอย่างมาก โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งพื้นที่ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จังหวัดในภาคเหนือตอนบน พลเมืองจะประกอบด้วย ชาวไทยล้านนาและชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บางจังหวัด เช่น จังหวัดศรีสะเกษ บุรีรัมย์ บางตำบลจะมีชนเผ่าที่มีเชื้อสายเขมร และ ลาว อาศัยอยู่ร่วมกับคนไทยภาคอีสาน ภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล จะมีคนไทยเชื้อสายมลายูอาศัยร่วมกับคนไทยถิ่นใต้ และคนไทยเชื้อสายจีน ภาคตะวันตกติดชายแดนพม่า เช่น จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี จะมีคนเชื้อสายพม่า มอญ กะเหรี่ยง และลาว อาศัยอยู่ร่วมกับคนไทย แม้แต่ในจังหวัดภาคกลาง เช่น จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม ก็มีแรงงานย้ายถิ่นจากประเทศพม่า เขมร ลาว อาศัยอยู่จำนวนมาก และบางกลุ่มเป็นผลจากการย้ายถิ่นฐานมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ส่งผลให้สัดส่วนนักเรียนไทยกับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในโรงเรียนของจังหวัดดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปด้วย กล่าวคือจำนวนนักเรียนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ ที่เรียนร่วมกับนักเรียนไทยมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตนี้ ทำให้สถานศึกษา และครู มีภาระงานเพิ่มขึ้น และอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากสถานศึกษาที่มีความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติน้อย การจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีเด็กต่างกลุ่มชาติพันธุ์ และต่างวัฒนธรรมเรียนร่วมกันตามจังหวัดดังกล่าวข้างต้น

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะการบริหารท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นจะต้องใช้หลักการบริหารงานหลายด้านประกอบกัน โดยเฉพาะการบริหารที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น และเป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามวิถีชีวิตของตนเอง ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม โดยทำการศึกษาเฉพาะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์สำหรับการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. เพื่อทราบสภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม

2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยของการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม

3. เพื่อทราบแนวทางการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา เน้นการวิจัยเชิงสำรวจในหลักการพื้นฐานสำคัญของการบริหารการศึกษาตามหลักการ แนวความคิดของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแบบมีส่วนร่วม(Participation School Based Management : PAR - SBM Model)

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ ได้แก่ หลักการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย 3 หลักการ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม และหลักการบริหารจัดการที่ดี ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตามหลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน นักเรียน เป็นต้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ได้ร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่มาจากต่างเชื้อชาติหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ได้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเอง และวัฒนธรรมของเพื่อนคนอื่นๆ โดยเฉพาะวัฒนธรรมไทย ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติต่อกัน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา สามารถตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา เช่น กำหนดนโยบายของสถานศึกษา กำหนดหลักสูตรของสถานศึกษา ฯลฯ ให้ทุกฝ่ายเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษามีความรับผิดชอบมากขึ้นในการตัดสินใจในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมในการที่

จะสร้างสรรค์ให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 103 โรง

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นโรงเรียนจำนวน 86 โรง แล้วเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (simple random sampling)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน โดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนจำนวน 1 คน ประธานหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจำนวน 1 คนรวมทั้งสิ้น 258 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งหมายถึง 1. ตำแหน่งหน้าที่ (ผู้บริหาร หรือ ศึกษาราชการแทนฯ, ครูหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน, ประธานหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน) 2. ระดับการศึกษาสูงสุด(ต่ำกว่าอนุปริญญา, อนุปริญญา, ปริญญาตรี, ปริญญาโทขึ้นไป และ 3. ระยะเวลาประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรืออยู่ในพื้นที่ที่มีสังคมข้ามวัฒนธรรม (น้อยกว่า 5 ปี, มากกว่า 5 ปี)

2. ตัวแปรที่ศึกษาเป็นตัวแปรที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหลักการบริหารตามภาระกิจการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านโรงเรียน 2. ด้านการปฏิบัติงานของครู 3. ด้านการให้ความร่วมมือของบุคลากร 4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 5. ด้านนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อศึกษาขั้นตอนวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสอบถาม แล้วนำมาเรียบเรียงให้ตรงกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (index of item objective congruence) เพื่อนำมาปรับปรุงข้อบกพร่องและเรียบเรียงให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 แห่ง รวม 30 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยง(reliability)ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์และนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองแจกแบบสอบถามให้กับบุคคลผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จัดทำ Focus Group Discussion กับผู้บริหารและครูเพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามแต่ละฉบับ
3. นำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนตอนต้นที่ 2 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ตอนต้นที่ 1 ใช้ความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %) ตอนต้นที่ 2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตอนต้นที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัย การบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านนักเรียน ด้านการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ด้านการปฏิบัติงานของครู ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านโรงเรียน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

- 1.1 ด้านโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนมีนโยบายในการเรียนนักเรียนเข้าเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับวัย และโรงเรียนมีนโยบายการเกณฑ์นักเรียน ตามพร. 14 ตามลำดับ และพบว่าอยู่ในระดับต่ำสุดโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียน

จัดกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีตามความหลากหลายของเชื้อชาติ โรงเรียนเคยได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นกรณีพิเศษเพื่อการศึกษาของนักเรียนต่างเชื้อชาติ และโรงเรียนมีการจัดแบ่งนักเรียนที่ไม่มีชื่อตามพร. 14 และมีชื่อตามพร. 14 โดยไม่ได้ให้มีการเรียนร่วมกัน ตามลำดับ

1.2 ด้านการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ครูผู้สอนให้ความรักและความเมตตาต่อนักเรียนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติประเพณีและวัฒนธรรม รองลงมาคือ ผู้ทุกคนที่ทำการสอนมีความสนใจในตัวผู้เรียนและให้ความสำคัญกับผู้เรียนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี และ ครูทำการสอนหรือจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงคุณภาพและความบ่งชี้ของการประกันคุณภาพทางการศึกษา และพบว่าข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุดโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือครูผู้สอนมีการแบ่งนักเรียนทำการสอนตามความต้องการของผู้เรียน ครูผู้สอนมีการไปเยี่ยมนักเรียนและผู้ปกครองถึงบ้านหรือที่พักอาศัยอยู่เสมอ และ ครูทำการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของเชื้อชาติศาสนา หรือชนเผ่า ตามลำดับ

1.3 ด้านการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง นักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือผู้ปกครองได้เข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนเพื่อรับฟังคำชี้แจงและคำแนะนำต่างๆ ในการเรียนของบุตรหลานไม่น้อยกว่าปีละ 2 ครั้ง รองลงมาคือ ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการส่งนักเรียนมาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และผู้ปกครองมีทางเลือกในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐ โดยจะเลือกเข้าเรียนได้ตามความพอใจ และพบว่าข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุดโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือผู้ปกครองได้ติดตามการเรียนของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือผู้ปกครองได้เคยเสนอแนวความคิดในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามที่ต้องการ และผู้ปกครองที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติต่างกันได้มีการพบปะพูดคุยถึงแนวทางการศึกษาอยู่เป็นประจำ ตามลำดับ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รองลงมาคือชุมชนในเขตบริการของ

โรงเรียนมีความรักสมัครสมานสามัคคีสามารถอยู่ร่วมกันและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนได้เป็นอย่างดี และ ชุมชนได้รับการประสานจากโรงเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และพบว่า ข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุดโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ชุมชนได้เคยให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนและโรงเรียนได้นำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาต่อไปรองลงมาคือ นักเรียนที่จบการศึกษา มีความรู้ความสามารถและไปศึกษาต่อหรือไปประกอบอาชีพได้ อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข และ สักส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนได้กำหนดให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นคนต่างเชื้อชาติศาสนา เผ่าพันธุ์ได้ร่วมเป็นกรรมการด้วย ตามลำดับ

1.5 ด้านนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ นักเรียนมาเข้าเรียนในโรงเรียนนี้โดยการสมัครใจมาเข้าเรียนด้วยตนเอง โดยไม่มีการบังคับแต่อย่างใด รองลงมาคือนักเรียนได้รับการดูแลเรื่องอาหารกลางวัน เสื้อผ้า หนังสือเรียน โดยไม่มีความแตกต่างจากคนไทย และนักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และพบว่าข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุดโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ นักเรียนได้รับการจัดสรรให้เข้าเรียนในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ โดยมีอุปกรณ์การเรียนอย่างเพียงพอ รองลงมา คือ นักเรียนมีความสุขที่ได้รับการศึกษาและมาเรียนอย่างสม่ำเสมอและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่แตกต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ ตามลำดับ

2. ปัจจัยของการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของครู ปัจจัยด้านการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ปัจจัยด้านนักเรียน โดยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม มีลักษณะที่สัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ได้แก่ 1) การบริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู 2) การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับการปฏิบัติงานของครู และ 3) การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม จากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) พบว่าแนวทางในการบริหารการศึกษาในสังคมข้ามวัฒนธรรม มีดังนี้

1) โรงเรียนควรมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน 2)โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติศาสนา เผ่าพันธุ์ ได้ร่วมกิจกรรมตามสภาพขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเอง 3) โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ ไม่มีอคติต่อกัน มีความเสมอภาค ความยุติธรรม การยอมรับซึ่งกันและกัน 4) โรงเรียนควรสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน ครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง ร่วมกัน 5) โรงเรียนจัดรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา 6) โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับถิ่นกำเนิด โดยเน้นประเพณี และวัฒนธรรมของตนเอง 7) โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการทางลูกเสือ เพื่อสร้างคามมีระเบียบวินัย การรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 8) รัฐต้องจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และความต้องการที่แท้จริง 9) รัฐต้องมีนโยบายการจัดการศึกษาข้ามวัฒนธรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ ที่สอดคล้องกับสภาพทางสังคมของประชาคมอาเซียน

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย การบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้คือระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาในพื้นที่ชุมชนข้ามวัฒนธรรมได้มีการปรับปรุงพัฒนาการบริหารสู่คุณภาพมากขึ้น ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายรัฐบาลในการให้โรงเรียนได้เตรียมความพร้อมและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของบุคคลในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงทำให้ระดับการปฏิบัติของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554:31) ได้กล่าวว่าการศึกษาไม่ใช่มีเพียงแค่หน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาโดยตรงของภาครัฐเท่านั้นที่ต้องรับภาระในการจัดการหากแปลสถาบันต่างๆในสังคมนับตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน สื่อมวลชน องค์กรเอกชน ฯลฯ ต่างต้องร่วมปฏิรูปการศึกษาด้วยเช่นกันซึ่งประเด็นหลักที่กล่าวถึงกันมากที่จะต้องปฏิรูปมี 2 ส่วนคือ การปฏิรูปกระบวนการเรียน

รู้และการปฏิรูปกระบวนการจัดการ และสอดคล้องกับบัญญัติของยวนและคณะ (2553 : ง) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า องค์การสหประชาชาติได้กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติออกมาหลายฉบับ เพื่อให้รัฐภาคีได้คำนึงถึงสิทธิของเด็กที่จะได้รับเลี้ยงดู และให้การศึกษาโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม และที่พบว่าประเทศไทย ซึ่งลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อปีพ.ศ. 2535 ก็ได้ออกกฎหมายระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้อง ทั้งในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ และที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 ได้เห็นชอบในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษา โดยระเบียบนี้มีผลให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่ง ต้องรับนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทยได้เข้าเรียน จึงส่งผลให้เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย ทั้งที่อพยพมาจากพ่อแม่ หรือที่เกิดในประเทศไทย ได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง

2. สภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม ด้านโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนมีนโยบายในการเรียนนักเรียนเข้าเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับวัย และ โรงเรียนมีนโยบายการเกณฑ์นักเรียน ตามพร. 14 ตามลำดับ และพบว่าอยู่ในระดับต่ำสุดโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนจัดกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีตามความหลากหลายของเชื้อชาติ โรงเรียนเคยได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นกรณีพิเศษเพื่อการศึกษาของนักเรียนต่างเชื้อชาติ และโรงเรียนมีการจัดแบ่งนักเรียนที่ไม่มีชื่อตามพร.14และมีชื่อตามพร.14 โดยไม่ได้ให้มีการเรียนร่วมกัน ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้คือระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชนข้ามวัฒนธรรม โรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบายชัดเจน มีการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมตามวัยของผู้เรียนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bank (1992) ได้เสนอแนวการจัดการหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจประสบการณ์ทั้งหมดของกลุ่มเชื้อชาติต่างๆ 2) ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจว่ามีความขัดแย้งระหว่างอุดมคติกับความเป็นจริงอยู่เสมอในสังคมมนุษย์ 3) ช่วยค้นหาทางเลือกและสิทธิที่จะเลือกให้ชัดเจน

4) ประกอบด้วย ค่านิยม เจตคติและพฤติกรรมที่ส่งเสริมความหลากหลายทางเชื้อชาติและสีผิวมากขึ้น 5) ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อใช้ในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และระหว่างเชื้อชาติ สีผิวให้มีประสิทธิภาพ 6) ใช้วิธีการจัดหลักสูตรแบบสหวิทยาการ ซึ่งในแนวทางดังกล่าวนี้ ได้รวมเนื้อหาพหุวัฒนธรรมไว้ในหลักสูตรเป็นการรวมและผสมผสานในการเรียนการสอน การเปลี่ยนจากจุดเริ่มต้นไปสู่ระดับสูงสุดนั้น ควรทำแบบค่อยเป็นค่อยไป ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการรวบรวมเนื้อหาพหุวัฒนธรรมเข้าในหลักสูตรเป็นแนวทางการรวมและการผสมผสาน (Mixing and Blending Approaches) และสอดคล้องกับงานวิจัยของบัญญัติ ยงยวน และคณะ (2553 : จ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งพบว่ารูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตนี้ยังคงใช้แนวทางการจัดการศึกษาที่นำมาจากส่วนกลาง โดยใช้เนื้อหาความรู้ที่กำหนดจากส่วนกลาง มาใช้สอนนักเรียน เพื่อเตรียมนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ผู้บริหาร และครูส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าหลักสูตรจากส่วนกลาง ไม่ใช่อุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักเรียนต่างเชื้อชาติ วัฒนธรรม และส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าการศึกษาคือช่วยให้นักเรียนต่างเชื้อชาติ วัฒนธรรม สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับคนไทยได้อย่างดี และครูส่วนใหญ่มีความเชื่อที่ไม่จำเป็นต้องนำเนื้อหาทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิตของนักเรียนต่างเชื้อชาติ เข้ามานบูรณาการกับเนื้อหาของไทย และพบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ การเข้าค่ายพุทธบุตร การทำกิจกรรมวันเด็ก วันแม่ และกิจกรรมอื่นๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียน และผู้ปกครองไทย และต่างเชื้อชาติได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น เป็นเวทีของการแสดงออกทางวัฒนธรรม เช่น การแต่งกาย อาหาร ภาษาของกลุ่มต่างๆ ก่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดความรักสามัคคีกันมากขึ้น

3. สภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม ด้านการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ครูผู้สอนให้ความรักและความเมตตาต่อนักเรียนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติประเพณีและวัฒนธรรม รองลงมาคือผู้ทุกคนที่ทำการสอนมีความสนใจในตัวผู้เรียนและให้ความสำคัญกับผู้เรียนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติขนบธรรมเนียมประเพณี และ ครูทำการสอนหรือจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงคุณภาพและความบ่งชี้ของการประกันคุณภาพทางการศึกษาและพบว่าข้อที่

อยู่ในระดับต่ำสุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือครูผู้สอน มีการแบ่งนักเรียนทำการสอนตามความต้องการของผู้เรียนครูผู้สอนมีการไปเยี่ยมนักเรียนและผู้ปกครองถึงบ้านหรือที่พักอาศัยอยู่เสมอ และ ครูทำการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของเชื้อชาติศาสนาหรือชนเผ่า ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้คือระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการสอนของครูได้คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนครูได้ให้ความสำคัญกับนักเรียนดังกล่าวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ครูยังให้ความรักความเมตตาต่อนักเรียนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับ Bank and Bank (1989) ได้กล่าวว่า การดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม อาจมีปัจจัยที่ขัดขวางและเกื้อหนุนต่อการศึกษาพหุวัฒนธรรม แนวทางที่สามารถดำเนินการเพื่อลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นสามารถทำได้ 3 แนวทางคือ 1) การขจัดอคติ 2) การเชื่อมช่องว่างระหว่างผู้เรียน 3) การจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือซึ่งในส่วนของ การเชื่อมช่องว่างระหว่างผู้เรียนนั้นเป็นการทำให้บุคคลต่างกลุ่มมีความคิดที่ยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่ง Bank กล่าวว่า สิ่งที่ได้ทราบมาเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม คือ การสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษาของผู้เรียนได้ คือ การเชื่อมช่องว่างระหว่างผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติสถานภาพทางสังคม เพศ และศาสนา ซึ่งความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมเหล่านี้ จะส่งผลต่อการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งการเชื่อมช่องว่างระหว่างผู้เรียนมีปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ 1) การแยกตัวผู้เรียนที่เป็นคนกลุ่มน้อยหรือพลเมืองชั้นสองมักแยกตัวจากกลุ่มใหญ่ไม่เข้ากลุ่ม รวมกลุ่มกันเอง ชอบนั่งแถวหลัง ครูต้องช่วยยื้อให้เขามานั่งแถวหน้าให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและให้ได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ 2) การสร้างความสัมพันธ์สำหรับผู้เรียนที่ยากจนครูต้องสร้างความสัมพันธ์ด้วยให้มาก เพราะเขามักเห็นคนอื่นแตกต่างจากตัวเขา ครูต้องสร้างโอกาสให้ผู้เรียนกลุ่มนี้ได้ทำงานที่ต้องใช้ความสัมพันธ์มากๆ การสร้างบรรยากาศที่ดีจึงช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนสูงขึ้น 3) การสอนทักษะทางสังคม ครูต้องสอนทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จะสอนให้คนมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ผู้เรียนต้องถูกอบรมให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมจึงจะทำให้เขาอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงได้ 4) การสอนที่มีมาตรฐาน ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการทดสอบการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน และสถานศึกษาต้องทำให้ผู้เรียนทุกคน ทุกระดับ มีความสามารถ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ 5) ครูต้องจัดโครงสร้างทางปัญญาให้

ผู้เรียน โดยครูต้องไม่คิดว่าผู้เรียนทุกคนมีโครงสร้างทางปัญญาที่ดีพอแล้ว ซึ่งหากผู้เรียนไม่มี ครูต้องสร้างให้ Bank ยังกล่าวอีกว่าครูและผู้เกี่ยวข้องต้องให้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้สนับสนุน และส่งเสริมความสัมพันธ์อย่างจริงจังด้วยความจริงใจเพื่อเชื่อมช่องว่างระหว่างผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จในการเรียนสูงสุดตามระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน และสอดคล้องกับงานวิจัยของบัญญัติ ยง่วน และคณะ (2553 : ๓) พบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นและกระตุ้นให้ครูผู้สอน สอดแทรกการบูรณาการเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ภาษา ขนบประเพณี และวิถีชีวิตของคนเชื้อสายพม่า มอญ กะเหรี่ยง ลาว ไปกับเนื้อหาหลักสูตรแกนกลาง ในลักษณะของการยกตัวอย่างประกอบ การใช้สื่อของจริง สื่อ รูปภาพ การสาธิตให้ดู และการให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังพบว่า การส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทย และเด็กต่างด้าวได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันรวมทั้งให้มีการละกลุ่มนักเรียนที่มีเพศและความสามารถต่างกัน ให้อยู่กลุ่มเดียวกันเพื่อให้เด็กได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด ทักษะ ได้เรียนรู้อุปนิสัยใจคอ และเรียนรู้ที่จะปรับตัวกับเพื่อนต่างเชื้อชาติ วัฒนธรรม

5. สภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม ด้านการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือผู้ปกครองได้เข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนเพื่อรับฟังคำชี้แจงและคำแนะนำต่างๆ ในการเรียนของบุตรหลานไม่น้อยกว่าปีละ 2 ครั้ง รองลงมาคือ ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการส่งนักเรียนมาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ ผู้ปกครองมีทางเลือกในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐโดยจะเลือกเข้าเรียนได้ตามความพอใจ และพบว่าข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุดโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ผู้ปกครองได้ติดตามการเรียนของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือผู้ปกครองได้เคยเสนอแนวความคิดในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามที่ต้องการ และผู้ปกครองที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติต่างกันได้มีการพบปะพูดคุยถึงแนวทางการศึกษาอยู่เป็นประจำตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้คือระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียนเป็นไปด้วยความเต็มใจพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างเต็มที่และมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ บัญญัติยง่วน

และคณะ (2553:๖) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบ การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนต่างเชื้อชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มอญ พม่า จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนอย่างมาก โดยจะเป็นการ เสียสละทั้งกำลังทรัพย์และกำลังกาย เมื่อมีการเชิญประชุม ผู้ปกครองเหล่านี้ จะมาประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน จะขาดก็ เฉพาะที่เจ็บป่วยเท่านั้น ซึ่งเหตุที่ผู้ปกครองต่างชาติให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างมากรู้ ผู้บริหารและครูวิเคราะห์ว่า อาจเป็น เพราะผู้ปกครองเหล่านี้ ให้นุตรหลานของตนได้รับการรับรอง จากครูและผู้บริหาร โรงเรียนภายหลังการสำเร็จการศึกษา เพื่อนำหลักฐานเหล่านี้ ไปขอบัตรเพื่อการอยู่อาศัยในประเทศไทย ได้อย่างถูกต้องกฎหมาย และสอดคล้องกับ รสสุคนธ์ เนาวบุตร (2558 : 420) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการ ศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมกรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอู อำเภอกำแพงแสน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า กระบวนการใน การจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้จาก การทำกิจกรรมของคนต่างวัฒนธรรมในชุมชนร่วมกัน ได้เกิด การเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันในชุมชน ชุมชน ป่าละอูเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติมา โดยตลอด ประกอบอาชีพที่หลากหลาย และมีภาษาที่หลากหลายเช่นกัน การสร้างปฏิสัมพันธ์ในชุมชนถือว่า การศึกษาเป็น สิ่งที่สำคัญที่จะให้คนในชุมชนได้รับการยอมรับ และมีโอกาส ที่ดีในการทำงาน ชุมชนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามามีส่วนร่วมใน การสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่างๆ ผู้ปกครองของนักเรียนจะ ร่วมแรงร่วมใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับโรงเรียนอย่าง ต่อเนื่องอีกเช่นกัน

6. สภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้าม วัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้คือ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษา รองลงมาคือชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนมีความ รักสมัครสมานสามัคคีสามารถอยู่ร่วมกันและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนได้เป็นอย่างดี และ ชุมชนได้รับการประสาน จากโรงเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และพบ ว่า ข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุดโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ คือ ชุมชนได้เคยให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนและโรงเรียนได้นำไปใช้ประโยชน์ใน

การจัดทำแผนพัฒนาต่อไปรองลงมาคือ นักเรียนที่จบการ ศึกษา มีความรู้ความสามารถและไปศึกษาต่อหรือไปประกอบ อาชีพได้ อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข และ สัดส่วนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนได้กำหนดให้ ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นคนต่างเชื้อชาติศาสนาเข้ามามีส่วน ร่วมเป็นกรรมการด้วยตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ได้กำหนดไว้คือระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการ ศึกษาในปัจจุบันจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนและการ มีส่วนร่วมของชุมชนโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียนจะต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนให้มีคุณภาพและชุมชนให้การยอมรับในความ ตั้งใจของโรงเรียน และชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา ส่งบุตรหลานเข้าเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ นิคม หวายนบุตร (2550) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาส ให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการพัฒนาโดยผ่าน กระบวนการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนกระตุ้นให้ประชาชน มีบทบาทในการคิดริเริ่ม สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาและร่วม กำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งร่วม อุดหนุน ช่วยเหลือทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนมีอำนาจ ในการตัดสินใจที่จะดำเนินกิจกรรมของตนเอง ภายในชุมชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการและควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากร ตลอดจนปัจจัยการผลิตในสังคมอัน นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ ชัชวาล ทัดสีวิช (2551) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วม เพื่อการบริหารจัดการและ การแก้ปัญหาข้อบกพร่องของการบริหารองค์การภาครัฐ ดังนี้ 1) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่ง หมายถึง การกำหนดนโยบาย และการวางแผนปฏิบัติการ โดย การเปิดกว้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นในการรักษาผลประโยชน์ของตนเอง 2) การ ทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็น 3) การให้ประชาชนเข้า ถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ 4) การกระจายอำนาจทางการบริหาร เป็นต้น และสอดคล้องกับ รสสุคนธ์ เนาวบุตร (2558:427) ได้ทำการศึกษาวิจัย พบว่า ผู้นำท้องถิ่นเป็นตัวแทน เป็นกระ บอกเสียงให้กับชาวบ้าน และเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีให้เกิ ดขึ้น ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ระหว่างชุมชนและ โรงเรียน และพบว่า ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่าการ มีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน สมาชิกในชุมชน พยายามส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมและร่วมแรงร่วมใจใน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน และ โรงเรียนมีส่วน

ร่วมในการพัฒนาชุมชนและยังพบอีกว่าการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน ครูควรมีส่วนเกี่ยวข้องในการเข้าช่วยเหลือและร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่องในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาจะทำตามลำพังไม่ได้ นั่นคือต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้ชุมชนเกิดการยอมรับ เกิดความรู้สึกที่มีต่อสถานศึกษา

7. สภาพการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม ด้านนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ นักเรียนมาเข้าเรียนในโรงเรียนนี้โดยการสมัครใจมาเข้ามาเรียนด้วยตนเอง โดยไม่มีการบังคับแต่อย่างใด รองลงมาคือนักเรียนได้รับการดูแลเรื่องอาหารกลางวัน เสื้อผ้า หนังสือเรียน โดยไม่มีความแตกต่างจากคนไทย และนักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และพบว่าข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุดโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ นักเรียนได้รับการจัดสรรให้เข้าเรียนในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ โดยมีอุปกรณ์การเรียนอย่างเพียงพอ รองลงมาคือนักเรียนมีความสุขที่ได้รับการศึกษาและมาเรียนอย่างสม่ำเสมอและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่แตกต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้คือระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบัน นักเรียนได้รับการพัฒนาร่างกายทางด้านสติปัญญา อารมณ์ ตลอดจนความรู้ต่างๆ สามารถเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางโดยเฉพาะภูมิปัญญามีอยู่หลากหลายตลอดจน การค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในทางที่ดีอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับโรงเรียนได้มีการดูแลทั้งทางด้านอุปกรณ์ เครื่องแบบต่างๆ ตลอดจนถึงอาหารเสริมและอาหารกลางวัน จึงทำให้นักเรียนมีความพร้อมด้านการเรียนค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับ Bennett (2007) อธิบายว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือกระบวนการของการสอนและการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ ค่านิยมแบบประชาธิปไตย และปรัชญาพหุวัฒนธรรมนิยม (Cultural Pluralism) ภายใต้สังคมที่มีความหลากหลายวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เจริญสูงสุดตามศักยภาพของตน ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม จากความหมายข้างต้นอาจสรุปได้ว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือกระบวนการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่พัฒนามาจากปรัชญาความเชื่อค่านิยมแบบประชาธิปไตย และความเชื่อในคุณค่าของความหลากหลายวัฒนธรรม (Multiculturalism) โดยการจัดการสภาพแวดล้อมให้กับผู้เรียนจากต่างวัฒนธรรม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา

ชนบประเพณี วิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และความต้องการพิเศษอื่นๆ ได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เกิดความตระหนักรู้ และยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง และยอมรับในคุณค่าของวัฒนธรรมอื่น รวมทั้งมีทักษะทางวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกับคนต่างวัฒนธรรมอย่างสันติสุข ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ บัญญัติ ยงย่วน และคณะ (2553 : จ) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า สภาพการอยู่อาศัยและกิจกรรมในชุมชนเป็นบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างคนไทยกับคนต่างชาติ เนื่องจากคนไทยเป็นเจ้าของที่ดินและเป็นนายจ้าง ในขณะที่คนต่างชาติจะเป็นลูกจ้างทำงานในไร่ ในสวน ตั้งบ้านเรือนอยู่บนที่ดินของนายจ้าง ด้วยเหตุนี้เด็กไทยกับเด็กต่างชาติซึ่งนอกจากจะพบกันที่โรงเรียนแล้ว นอกโรงเรียนก็ยังมีโอกาสได้เล่นกันอีก แม้ว่าเด็กไทยจะดูมีสถานะที่เหนือกว่าเด็กต่างชาติ แต่ด้วยความเป็นเพื่อนนักเรียนร่วมชั้นเดียวกัน หรือโรงเรียนเดียวกัน มีกิจกรรมทำร่วมกันทั้งในและนอกโรงเรียน ก็เอื้อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกันได้

8. ปัจจัยของการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของครู ปัจจัยด้านการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ปัจจัยด้านนักเรียน โดยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม มีลักษณะที่สัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ได้แก่ 1) การบริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู 2) การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับการปฏิบัติงานของครู และ 3) การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้คือ ปัจจัยการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม ประกอบด้วยพหุปัจจัย

3. แนวทางในการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรมมีความเป็นไปได้ เหมาะสม สามารถนำไปกำหนดเป็นนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติได้ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมของคนต่างวัฒนธรรมในชุมชนร่วมกัน ได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันในชุมชน ชุมชนป่าละอู เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์

เกี่ยวข้องกับธรรมชาติมาโดยตลอด โดยสร้างบ้านเรือนอาศัยอยู่กับธรรมชาติ ปัจจุบันอาชีพหลักคือ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม การปลูกพืช ได้แก่ ทุเรียน สับปะรด ถั่วลิสง มะม่วง และการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ วัว แพะ เป็นต้น และการทอผ้า โดยเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในถิ่นทุรกันดาร ในชุมชนเป็นการอยู่ร่วมกันของคนหลายเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขบนพื้นฐานของความเข้าใจ การจัดการศึกษาจึงเป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมของคนต่างวัฒนธรรมในชุมชนร่วมกันให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม การวางแผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะร่วมกันวางแผน โดยมีองค์ประกอบคือ 1) ความเสมอภาคทางการศึกษา เด็กต่างด้าว เด็กชายขอบที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร มีโอกาสได้เข้าเรียนเช่นเดียวกับเด็กไทย 2) การใช้หลักสูตรบูรณาการ ชุมชนนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้กับเด็กในชุมชน โดยใช้ปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ที่มีความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันมากขึ้น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี อุปนิสัยใจคอ ได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือแบ่งปัน เกิดความเข้าใจยอมรับในความแตกต่าง 4) การสอดแทรกอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทางโรงเรียนได้สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นและสอนการประกอบอาชีพต่างๆ ให้กับนักเรียนในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนำไปใช้ประกอบเป็นอาชีพเสริมได้ 5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและลดช่องว่างระหว่างกลุ่มโดยการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรวมกลุ่มกันในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

9. แนวทางการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม จากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) พบว่าแนวทางในการบริหารการศึกษาในสังคมข้ามวัฒนธรรม มีดังนี้ 1) ควรมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2) ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ ได้ร่วมกิจกรรมตามสภาพขนบธรรมเนียม ประเพณีของตนเอง 3) ควรจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เป็นสังคมที่มีความเสมอภาค ความยุติธรรม การยอมรับซึ่งกันและกัน 4) ควร

สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน ครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง ร่วมกัน 5) จัดรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา 6) ควรจัดให้มีกิจกรรมรักบ้านเกิด โดยเน้นประเพณี และวัฒนธรรมของตนเอง 7) โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการทางลูกเสือ เพื่อสร้างความมีระเบียบวินัย การรักษา ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 8) รัฐต้องจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และความต้องการที่แท้จริง 9) รัฐต้องมีนโยบายการจัดการศึกษาข้ามวัฒนธรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ ที่สอดคล้องกับสภาพทางสังคมของประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้คือ แนวทางในการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรมของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาครมีความเป็นไปได้ เหมาะสมสามารถนำไปกำหนดเป็นนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติได้ ทั้งนี้เนื่องจากในการบริหารการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมายและหลากหลายโดยเฉพาะรูปแบบหรือวิธีการในการจัดการศึกษา ซึ่งแนวคิดของ James Bank (2001, 2008) ได้กล่าวถึง รูปแบบหรือแนวทางในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมว่ามี 5 รูปแบบ ดังนี้ 1) บูรณาการเนื้อหาวัฒนธรรมของนักเรียน เข้าไปในวิชาต่างๆ (Content Integration) คือการที่ครูผู้สอนยังคงสอนวิชาต่างๆ เหมือนที่เคยสอนมา ขณะเดียวกันก็นำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของนักเรียนกลุ่มต่างๆ มาสอดแทรก บูรณาการในเนื้อหาเดิมที่กำลังสอนอยู่ โดยครูอาจนำเรื่องราวเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต งานศิลปะ หรือสถาปัตยกรรมของนักเรียนกลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียน หรือในชุมชน มายกตัวอย่าง มาอภิปรายร่วมกัน ซึ่งวิธีการนี้นอกจากจะเหมาะสมกับการสอนวิชาทางด้านภาษาและสังคมศึกษาแล้ว ยังสามารถสอดแทรกในวิชาทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้อีกด้วย เช่น การสอดแทรกประวัติของคณิตศาสตร์ที่ริเริ่มประดิษฐ์ คิดค้น หรือพัฒนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในขณะที่สอนหัวข้อประวัตินักวิทยาศาสตร์สำคัญของโลก เป็นต้น 2) การสร้างความรู้ใหม่ (The Knowledge Construction Process) การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในรูปแบบนี้ ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บอกความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนจดจำเนื้อหาความรู้ที่มีอยู่ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบ และการตัดสินใจ ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง

เกิดอคติ ความลำเอียงของคนในชุมชนหนึ่งที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติวัฒนธรรม หรือครูอาจให้นักเรียนค้นคว้า ทำรายงาน เกี่ยวกับประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ต่างในชุมชน ในเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยเก็บข้อมูลผ่านการอ่านบันทึกประวัติศาสตร์ การสัมภาษณ์บุคคล เป็นต้น ซึ่งรูปแบบนี้จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เข้าใจถึงทัศนคติการมองโลกของพวกเขาและเกิดความเห็นอกเห็นใจในผู้คนที่มีความเชื่อชาติวัฒนธรรมต่างจากตน 3) การลดอคติ (Prejudice Reduction) การศึกษาพหุวัฒนธรรมในรูปแบบนี้มีความเชื่อว่า เด็กส่วนใหญ่เข้าโรงเรียนมาพร้อมกับเจตคติต่อเชื้อชาติ วัฒนธรรมอื่น ๆ ในทางลบ ซึ่งสะท้อนถึงเจตคติของพ่อแม่ผู้ปกครองของพวกเขาเช่นกัน ดังนั้นแนวคิดสำคัญคือทำอย่างไรที่สถานศึกษาและครูจะปลูกฝังเจตคติทางเชื้อชาติในทิศทางบวกและปลูกฝังเจตคตินิยมความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดในตัวนักเรียน การจัดหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักเรียนมีเจตคติต่อเชื้อชาติวัฒนธรรมอื่น ๆ ในทางบวกและมีค่านิยมแบบประชาธิปไตย โดยครูควรจัดภาพแวดล้อมดังนี้ 1) ให้การเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ 2) ให้นักเรียนได้รับรู้ เข้าใจถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและในสังคม 3) ปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรให้เอื้อต่อการส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม และ 4) ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน และเปิดโอกาสให้นักเรียนจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้ติดต่อสัมพันธ์กัน 4) การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม (Equity Pedagogy) การศึกษาพหุวัฒนธรรมในแนวทางนี้มุ่งเน้นให้ครูปรับวิธีการสอนที่จะเอื้ออำนวยสนับสนุนให้นักเรียนทุกกลุ่มเชื้อชาติ วัฒนธรรมในชั้นเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนโดยเท่าเทียมกัน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนจากกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชั้นเรียน และในโรงเรียนอย่างทั่วถึง เช่น เปิดโอกาสให้เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งการที่ครูจะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มต่าง ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ภาษา ค่านิยม และแบบแผนการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นของตนเป็นอย่างดี 5) การปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน (An Empowering School Culture and Social Structure) การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในแนวทางนี้ เน้นการปรับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดย

ผู้บริหาร ครู บุคลากรทุกคนในโรงเรียน รวมถึงผู้ปกครองนักเรียน ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การสร้างบรรยากาศของความร่วมมือกัน การปรับรูปแบบการสื่อสารที่เอื้อต่อสมาชิกทุกคนในโรงเรียน ปรับหลักสูตรและการสอน รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. โรงเรียนควรได้มีการปรับวิธีการจัดชั้นเรียน โดยการแยกนักเรียนที่เป็นคนต่างเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ เหล่านี้มาเตรียมความพร้อม ด้านภาษา เพื่อให้สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่วก่อนเข้าเรียนในชั้นอื่นต่อไปอย่างน้อย 1 ภาคเรียน
2. โรงเรียนควรขอตั้งงบประมาณต่อต้านสังกัดให้มากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นกรณีพิเศษ
3. โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างหลักสูตรและต้องสอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณีของกลุ่มชาตินั้นๆ และต้องสอดแทรกความเป็นไทยเพื่อให้นักเรียนต่างชาติพันธุ์ ได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในเวลาเดียวกัน
4. การจัดการเรียนการสอนครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา หรือชนเผ่าอยู่เสมอเพื่อให้นักเรียนได้มีความสุขในการเรียนร่วม
5. ครูควรได้มีโครงการเยี่ยมนักเรียนเพื่อศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งนี้ เพื่อการช่วยเหลือให้นักเรียนที่ประสบปัญหาด้านการเรียนต่อไป
6. ครูควรได้มีการจัดกิจกรรมการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด
7. โรงเรียนควรได้มีการจัดกิจกรรมที่สามารถทำให้ผู้ปกครองที่มีความต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ ได้มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันให้มากยิ่งขึ้น
8. โรงเรียนควรได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่เป็นคนต่างเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ได้เสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป
9. โรงเรียนควรได้แนะนำให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ติดตามการเรียนของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้นักเรียนได้เป็นคนที่มีความรู้เป็นคนดีอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข
10. โรงเรียนควรกำหนดสัดส่วนผู้ปกครองนักเรียนต่างเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

11. โรงเรียนควรได้มีการติดตามนักเรียนที่จบการศึกษาแล้วว่าได้มีการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพเพื่อวางแผนส่งเสริมการศึกษาอาชีพต่อไป

12. โรงเรียนควรมีมาตรการหรือแผนงานโครงการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงรูปแบบการจัดการศึกษาในชุมชนข้ามวัฒนธรรม

2. ควรมีการศึกษาถึงความสอดคล้องของกฎหมายว่าด้วยสิทธิของบุคคลต่างด้าวกับผลกระทบที่เกิดจากการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชาวไทย

3. ควรมีการศึกษาความมั่นคงของประเทศที่รับเอาเด็กที่ต่างเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์มาเข้ารับการการศึกษาที่ประเทศไทยจะต้องรับผิดชอบด้านงบประมาณและอื่นๆ

4. ควรส่งเสริมให้ผู้สอนได้มีการศึกษาวิจัยด้านการสอนนักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษาที่เป็นชุมชนข้ามวัฒนธรรมและนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมด้านการสอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ัชชาวล ทัดศิวัช.(2551) “คุณภาพการให้บริการ:ความหมาย การวัดและการประยุกต์ในระบบบริหารภาครัฐไทย”. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1,หน้าที่ 105-147.

นิคม หวายนุตร.(2550) “การมีส่วนร่วมของสตรีชาวเขาในการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพ ของศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ 12 จังหวัดเชียงราย”. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

บัญญัติ ขงย่วน,ปณิตดา ธนเศรษฐกร และวสุนันท์ ชุ่มเชื้อ. (2553) “การพัฒนารูปแบบการจัด

การศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา”. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

รสสุคนธ์ เนาวนุตร.(2558) “แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วม พหุวัฒนธรรม:กรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. วารสารวิชาการ Viridian E-journal ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 420-435

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2554) “แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559)”. กรุงเทพฯ:บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด

Banks,James A.(2001) Cultural Multicultural Education: Foundation,Curriculum,and Teaching. Boston:Allyn and Bacon.

Bennett,Christine I.(2007) Comprehensive Multicultural Education:Theory and Practice. Boston:Pearson Education.

